

Blootstelling aan asbest via leidingwater

samenvatting

Asbest is een schadelijke stof. Het inademen van asbestvezels (inhalatoire blootstelling) kan leiden tot kanker. Er zijn echter nog maar weinig gegevens over de effecten van het inslikken van asbest (orale blootstelling). Asbest kan in zeer lage concentraties in kraanwater terechtkomen doordat een deel van het drinkwaterleidingnet bestaat uit asbestcementbuizen. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft de Gezondheidsraad om advies gevraagd over het risico van orale blootstelling aan asbest en de eventuele noodzaak voor maatregelen. De Commissie Risico's van orale blootstelling aan asbest heeft zich gebogen over die vraag. Ze heeft zich daarbij gericht op leidingwater, aangezien er in Nederland geen andere bronnen van betekenis zijn van orale blootstelling aan asbest. Volgens de commissie is er geen sprake van een verhoogd risico op kanker door blootstelling aan asbest via leidingwater.

Concentraties asbestvezels in Nederlands leidingwater zeer laag

Sinds 1993 is het gebruik van asbest in Nederland verboden. Een deel van het drinkwaternet bestaat uit asbestcementleidingen uit de periode van voor het asbestverbod. Door slijtage of werkzaamheden kunnen asbestvezels vrijkomen uit leidingen en terechtkomen in het water dat er

doorheen stroomt. Drinkwaterbedrijven bewerken de samenstelling van het water om erosie van het leidingnetwerk zo veel mogelijk tegen te gaan. Daarnaast wordt de kwaliteit van het water periodiek gemeten. Bij de meeste metingen waren de concentraties zo laag dat de aanwezigheid van asbest niet vastgesteld kon worden.

Geen aanwijzingen voor verhoogd risico op kanker, bij veel hogere concentraties

Voor het bepalen van een eventueel gezondheidsrisico door orale blootstelling aan asbest in leidingwater heeft de commissie de gemeten concentraties vergeleken met de uitkomsten uit epidemiologische onderzoeken, die allemaal in het buitenland zijn uitgevoerd. In die onderzoeken is gekeken naar een verband met het optreden van kanker in het spijsverteringsstelsel, met name maag- en darmtumoren. In de meeste epidemiologische onderzoeken werd geen verband gevonden tussen blootstelling aan asbestvezels in drinkwater en het optreden van maag- en darmtumoren. Er was bij die onderzoeken sprake van veel hogere concentraties asbestvezels dan gemeten in Nederlands leidingwater: miljoenen vezels per liter tegenover enkele honderden in Nederland. Volgens de commissie is de conclusie gerechtvaardigd dat er geen sprake

is van een verhoogd risico op optreden van maag- en darmtumoren of andere typen tumoren door orale blootstelling aan asbest in Nederlands leidingwater.

Ook geen gezondheidsrisico door blootstelling via inademing verdampt leidingwater

Asbest in leidingwater kan niet alleen via bijvoorbeeld drinken of voedselbereiding tot blootstelling leiden, maar ook via inademing tijdens het douchen of bij het gebruik van luchtbevochtigers. Asbestvezels uit leidingwater kunnen dan namelijk in de lucht terechtkomen. De commissie heeft de concentratie asbestvezels in de lucht geschat op basis van de gemeten concentraties in het leidingwater. De blootstelling via douchen en luchtbevochtigers blijft zowel onder de achtergrondconcentratie waaraan de algemene populatie in de buitenlucht wordt blootgesteld als onder het zogeheten verwaarloosbaar risiconiveau: de concentratie waarbij de risico's voor de mens verwaarloosbaar zijn.

Geen aanleiding voor verdere maatregelen

De commissie concludeert dat er geen aanleiding is voor verdere maatregelen om blootstelling aan asbest via leidingwater te reduceren. Wel adviseert de commissie om de metingen die de Vereniging van drinkwaterbedrijven in Nederland (VEWIN) nu periodiek uitvoert, voort te zetten. Daarbij is het van belang dat voor alle metingen wordt geregistreerd onder welke omstandigheden ze zijn uitgevoerd.

Op deze manier ontstaat inzicht in oorzaken van verhoogde concentraties en kan de blootstelling mogelijk verder worden verlaagd. Ook adviseert de commissie om aanvullende metingen te doen indien de situatie daartoe aanleiding geeft, bijvoorbeeld bij ingebruikname van nieuwe drinkwaterbronnen, na uitgebreide werkzaamheden in asbestcementleidingen of als er zorgen zijn vanwege andere omstandigheden.

U kunt het hele advies downloaden van gezondheidsraad.nl

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Blootstelling aan asbest via leidingwater.
Den Haag: Gezondheidsraad 2024; publicatienr. 2024/01.

Den Haag, 23 januari 2024. Auteursrecht voorbehouden.